

جامعه‌شناسی جامعه‌ی مسلمین در دوران اموی

از منظر امام سجاد(ع)

حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ مَسْرُورٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ بُطَّةَ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ يَرْفَعُهُ إِلَى زُرَّارَةَ بْنِ أَوْقَى قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ ع فَقَالَ يَا زُرَّارَةُ النَّاسُ فِي زَمَانِنَا عَلَى سِتِّ طَبَقَاتٍ أَسَدٌ وَ ذَيْبٌ وَ ثَعْلَبٌ وَ كَلْبٌ وَ خَنْزِيرٌ وَ شَاةٌ فَأَمَّا الْأَسَدُ فَمَلُوكُ الدُّنْيَا يُحِبُّ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ أَنْ يَغْلِبَ وَ لَا يَغْلَبَ وَ أَمَّا الذَّيْبُ فَتُجَارِكُمْ يَذْمُونَ إِذَا اشْتَرَوْا وَ يَمْدَحُونَ إِذَا بَاعُوا وَ أَمَّا الثَّعْلَبُ فَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ بِأَدْيَانِهِمْ وَ لَا يَكُونُ فِي قُلُوبِهِمْ مَا يَصِفُونَ بِالسِّنْتِهِمْ وَ أَمَّا الْكَلْبُ يَهْرُ عَلَى النَّاسِ بِلِسَانِهِ وَ يَكْرِمُهُ النَّاسُ مِنْ شَرِّ لِسَانِهِ وَ أَمَّا الْخَنْزِيرُ فَهَؤُلَاءِ الْمُخَنَّثُونَ وَ أَشْبَاهُهُمْ لَا يُدْعَوْنَ إِلَى فَاحِشَةٍ إِلَّا أَجَابُوا وَ أَمَّا الشَّاةُ فَالْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ تَجَزَّ شُعُورُهُمْ وَ يُؤْكَلُ لِحُومُهُمْ وَ يَكْسِرُ عَظْمُهُمْ فَكَيْفَ تَصْنَعُ الشَّاةُ بَيْنَ أَسَدٍ وَ ذَيْبٍ وَ ثَعْلَبٍ وَ كَلْبٍ وَ خَنْزِيرٍ.

مردم در زمان ما شش طبقه‌اند: شیر، گرگ، روباه، سگ، خوک و گوسفند.

۱- شیر، شاهان دنیا هستند که هر یک از آنان دوست دارد چیره و برنده باشد نه بازنده و مغلوب.

۲- گرگ، تاجران شما هستند که وقتی می‌خرند بد می‌گویند و مذمت می‌کنند، و وقتی می‌فروشند مدح و تعریف می‌کنند.

۳- روباه، آن کسانی هستند که از دین خود ارتزاق می‌کنند. اما آن‌چه به زبان می‌گویند، در باطن خود ندارند.

۴- سگ، با زبانش بر مردم حمله می‌برد و مردم از شر زبانش به او احترام می‌گذارند.

۵- خوک، آن خنثی‌ها، بی‌غیرت‌ها و شبیه آن‌ها هستند که به هر فسادی فراخوانده نمی‌شوند مگر آن که می‌پذیرند.

۶- و اما گوسفند، مؤمنانی هستند که پشمشان چیده می‌شود، گوشتشان را می‌خورند و استخوان‌هایشان را می‌شکنند،

و گوسفند بین شیر و گرگ و سگ و خوک چه می‌کند؟